

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Glasilo Slovencev v Argentini

Leto LXXXIV | 8. julija 2025 - Buenos Aires, Argentina | Št. 11

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

SLOVENSKI DOM SAN MARTÍN | 65. OBLETNICA

»Moj očetov rodni dom - meni si kažipot«

V nedeljo, 18. maja, so se v slovenskem domu San Martín zbrali člani in prijatelji Slovenskega doma San Martín ter skupaj obeležili novo obletnico ustanovitve Doma. Praznovanje se je pričelo z zahvalno sveto mašo za vse žive in pokojne rojake iz okraja v zavodu Srca Jezusovega, na dan umestitve papeža Leona XIV. Mašo je daroval delegat g. Franci Cukjati. Spodbudil je vernike, naj bo vera tudi sodobnikom in novim generacijam kažipot, prav tako kot je bila ta za prednike v času zdomstva. Sveto mašo so s petjem sooblikovali Slovenski pevski zbor San Martín, mladina in otroci, pod vodstvom Ariane Žigart.

Srečanje se je nadaljevalo na dvorišču Slovenskega doma San Martín. Argentino in Slovenijo so udeleženci ljubeče pozdravili z državnima himnama, ob dviganju zastav. Nato so vstopili v dvorano in prejeli spored kulturnega programa, na katerem je bila prikazana zasnežena hiša. Slika je bila sama po sebi zgovorna glede na letošnje geslo obletnice »Moj očetov rodni dom - meni si kažipot«. Napovedovalka Sonja Zarnik Filipič je pozdravila vse goste. Navzoči so bili na

prireditvi: začasni odpravnik poslov Veleposlaništva Republike Slovenije v Buenos Airesu, Igor Šef; predsednik osrednjega društva Zedinjena Slovenija Jure Komar in gospa; delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini gospod Franci Cukjati, dušni pastir slovenskega Doma San Martín g. Robert Brest ter predsedniki in zastopniki krajevnih Domov.

Prvi je pozdravil zbrane predsednik Doma Marjan Boltežar in povedal nekaj misli o geslu in delovanju v slovenskem Domu. Nato je predsednik Zedinjene Slovenije Jure Komar v govoru poudaril pomen ohranjanja slovenske dediščine, skupnega dela mlajših generacij ter nujnost, da slovenstvo v izseljenstvu ne le ohranja, temveč ga tudi razvijamo in živimo. Ob tej priložnosti je začasni odpravnik poslov Igor Šef izrazil priznanje vlogi slovenske skupnosti v izseljenstvu ter dejal, da skupna pripadnost, kulturne prireditve in slovenske šole tvorijo neprecenljiv most do domovine, ob tem pa je čestital Domu za njegovo predano delo.

Sledil je osrednji del praznovanja. Rdeča nit kulturnega programa so bili video posnetki. Spominjali so na očetov rodni dom, ki so ga morali zapustiti pred 80 leti starši in stari starši sedanjih članov Doma. Podali so se na pot begunstva, ki jih je pripeljala v Argentino. Tu so si poleg lastnih postavili tudi skupne slovenske domove. Posamezni člani Doma, ki so pred 80. leti začeli življenje v zdomstvu, so se pred kamero predstavili in navedli svoj rojstni kraj: Tonka Langus Truden, Slavko Truden, Marjan Petkovšek, Mara Avguštin Filipič, Polona Marolt Makek, Marjan Boltežar, Franci Jarc, Irena in Marija Škulj Petkovšek, Jelka Potočnik Verbic, Gregor Verbic, Miha Smersu.

Sledil je prvi kratek video intervju. Tonka Langus Truden in Slavko Truden sta spomin na rojstne kraje preusmerila na njune lepe otroške dni. Po vsakem posnetku, so se na odru zvrstile točke posamičnih odsekov.

V Rožmanovi šoli, se otroci učijo in spoznavajo domovino svojih prednikov. Pod skrbnim vodstvom voditeljice Nine Pristovnik Diaz, učiteljic in staršev so se izučili za gradbenike. Zapeli so Naša četica koraka (Janez Bitenc), Hiško zidamo (Romana Krajncan) in O, moj preljubi, dragi dom (narodna). Marjan Petkovšek se je pogovarjal z vnukinjo in ji pripovedoval o srečanjih s prijatelji iz mladosti.

Prijateljstvo goji sanmartinska mladina (predsednik Fede Tašner), ki se rada srečuje v Domu. Razveselili so publiko s poskočeno slovensko polko na melodijo Prelepa si Slovenska Bistrica. Folklorno skupino je vodila Sofi Boltežar. V naslednjem posnetku je Mara Avguštin Filipič vnukinji odgovarjala vprašanja na temo prazniki. Ob vsakem prazniku se je slovenska beseda zlila v pesem. Ob praznovanju obletnice Doma je Slovenski pevski zbor San Martin poklonil prelepe slovenske pesmi. Pod vodstvom zborovodkinje Ariane Žigart so ubrano zapeli: Tam kjer teče bistra Zila (Koroška narodna, prir. Luka Kramolc), Angelček, varuh moj (Ljudska), Je lepa gorica (Ljudska iz škednja pri Trstu, prir. Andrej Makor) in Ob bistrem potoku je mlin (Ljudska, prir. Tadeja Vulc).

Za konec je Polona Marolt Makek v posnetku oživila spomine na rodni dom in se živo spominjala na hišne prostore. Pred 65 leti so rojaki iz San Martina ustanovili skupni dom, ki jih je

gotovo spominjal na rodnega, in v katerega so vzdali verske in narodne vrednote. Na koncu so vsi nastopajoči skupaj zapeli Ti domača hiša (Minores). Za glasbeno spremljavo sta poskrbeli Ariana Žigart (harmonika) in Katja Filipič (kitara).

Ob koncu prireditve so sledile besede iskrene zahvale. Z veseljem so sodelovali pri tem nastopu: Janez Filipič in sodelavci (scenski prostor), Mati Medvešček, Toni Podržaj in Joško Filipič (luči in zvok), Toni Podržaj (video posnetek), Mikaela Podržaj (grafično oblikovanje) in Vera Breznikar Podržaj (zamisel programa). Praznovanje se je nadaljevalo v prijetnem vzdušju. Iz kuhinje je zadišalo po domačih jedeh, kar je obujalo spomine na okuse in vonje iz domačih kuhinj. Družinsko kosilo je pripravila sanmartinska kuharska ekipa, postrežbo pa opravila sanmartinska mladina. Sledilo je sproščeno druženje ob glasbi skupine Potomci. Za slovo si je sanmartinska družina zaželela, da bo očetov rodni dom še naprej kažipot.

Saši Podržaj

Pozdrav predsednika Marjana Boltežarja

Geslo letošnje obletnice pove veliko. V meni je prebudilo številna in različna čustva. Težko si predstavljam, koliko spominov in občutij je obudilo v vseh vas, ki ste izgnanstvo doživeli neposredno. Letos obeležujemo 80 let od začetka begunstva naših staršev, starih staršev in pradedov. Od tistega usodnega trenutka, ko so bili prisiljeni zapustiti svoje domove v Sloveniji – večinoma le z obleko, ki so jo imeli na sebi, v najboljšem primeru pa z nekaj skromne prtljage.

Vendar verjamem, da najtežja izguba ni materialna, temveč vse tisto, kar je povezano s čustvi. Tisto, kar ne gre v noben kovček, a ostane zapisano v srcu ter jih je spremljalo – in jih še vedno spremlja – skozi vsa ta leta. To so spomini na dom, kamor se – v večini primerov – nikoli več niso mogli vrniti. To so vsakdanji vonji, toplina jutranjega zajtrka; sončni žarki, ki so prosevali skozi kuhinjsko okno; smeh družinskih srečanj; jasen spomin na točen trenutek in prostor, kjer so doživeli kakšen pomemben družinski dogodek; solze ob bolečih izgubah; in iskren, tih smeh z najboljšim prijateljem. To je bogastvo, ki ga ni mogoče stehitati ali popisati – in vendar obstaja. V njih in v nas. Seznam teh trenutkov je neskončen.

To izgnanstvo je v mnogih pustilo globoko rano v duši in srčno bolečino, ki jo je težko

ubesediti. Vendar so vso to bolečino uspeli omiliti z medsebojno povezanostjo in enotnostjo. Prav to jih je gnalo, da so se začeli zbirati, ustanavljati šole, oblikovati pevske zборе, folklorne in gledališke skupine. Skratka, ta izguba je postala seme, iz katerega so zrastle novi domovi – domovi, ki so kot vodilo ohranjali spomin na tisti prvi, starševski dom, ki jih je zaznamoval za vse življenje. V novih deželah so si prizadevali poustvariti delček tistega, kar so izgubili. Ta boleča izkušnja nas danes vabi k razmisleku o odpornosti, o ljubezni in o veri – vrednotah, ki nas povezujejo skozi generacije. Danes se želim zahvaliti našim pradedom, stari staršem in staršem za njihovo moč in sposobnost prilagajanja novim okoliščinam. Njihove izkušnje nas učijo, kako pomembna sta vztrajnost in povezanost med vrstniki. Kot pravi današnja priljubljena fraza: "Nihče se ne reši sam."

Moja iskrena želja je, da bi se naši otroci učili iz vsake od teh zgodb, da bi jih znali razumeti in ceniti ter skozi njih prepoznavali svoje korenine. Predlagam, da obnovimo svojo angažiranost pri ohranjanju naše zgodovine in kulture, ki sta navsezadnje del naše identitete.

Tisti očetovski rodni dom je sicer daleč od tukaj, a se je globoko ukoreninil v naših življenjih. Zato danes, tukaj v San Martinu, praznujemo 65 let njegove prisotnosti kot kažipot, ki nas vodi naprej. Naj ta spomin ostane vir moči, upanja

in povezanosti, ki nas bo vodil tudi v prihodnje.

Buenos días a todos

Cuánto dice el eslogan de nuestro aniversario. Si en mí activó diferentes tipos de emociones, no me puedo imaginar la cantidad de recuerdos que se despertaron en aquellas personas que vivieron el exilio en primera persona. En este año, en el cual se cumplen 80 años del exilio de nuestros padres, abuelos y bisabuelos. Del momento que debieron abandonar sus hogares, la mayoría de ellos con lo puesto y en el mejor de los casos con alguna valija. Pero creo que lo más duro no es la pérdida material, sino todo lo relacionado con lo sentimental. Todo aquello que no entra en ninguna valija pero queda alojado en el corazón y los acompañó y los sigue acompañando a través del tiempo. Son los recuerdos que uno tiene de ese hogar al cual ya no va a poder retornar (en la mayoría de los casos, nunca más): son esos aromas cotidianos, la calidez del desayuno; la luz del sol ingresando por la ventana de la cocina; las risas de las reuniones familiares; el recuerdo de saber en dónde estaba exactamente parado cuando ocurrió un hecho familiar importante; los llantos, producidos por alguna pérdida significativa; la risa cómplice, con un amigo del alma. En fin, la lista podría ser interminable.

Este exilio generó en muchos de ellos un des-

garro en el alma, un vacío enorme en el corazón. Todo ese dolor lo pudieron mitigar manteniéndose unidos. Ésto fue el motor para impulsar a juntarse, crear escuelas, formar grupos corales, grupos de baile, grupos de actuación, etc. En definitiva, ésa pérdida fue la semilla para que construyeran nuevos hogares, tomando aquel hogar paterno como guía, que tan fuerte los marcó. Buscaron reproducir de alguna manera en éstas tierras lo que tenían allá. Este hecho tan doloroso nos invita a reflexionar sobre la resiliencia, el amor y la FE que nos ha unido a lo largo de las generaciones.

Hoy le quiero agradecer a nuestros bisabuelos, abuelos y padres, por la fortaleza y la capacidad que tuvieron para adaptarse a nuevas circunstancias. Sus experiencias nos han enseñado la importancia de la perseverancia y la unión entre pares. Cómo dice la frase tan de moda en estos días: "Nadie se salva solo".

Mi deseo es que nuestros hijos se nutran de cada una de estas historias y puedan entender y valorar nuestras raíces.

Propongo que renovemos nuestro compromiso de preservar nuestra historia y nuestra cultura, que son en definitiva nuestra identidad.

Aquella casa natal estará lejos de aquí, pero de alguna manera se arraigó en nuestras vidas, y así es como acá, en San Martín, cumplimos 65 años con ella como guía.

MESEC SPOMINA

SPOMIN IN PROŠNJA | *Spominska proslava na Pristavi*

»Če čas pomaga pozabi, prosim ta čas, naj me reši pozabe...«

Kdo bi si bil mislil, po osemdesetih letih, na ledeno mrzlo nedeljsko jutro, slišati otroške in odrasle glasove zlite v molitev rožnega venca?

Da, za vas, mučenci in mučenke, tu ali tam, povsod kjer se odločimo, da pričamo o vašem mučeništvu.

Letošnji mesec junij je bil prežet z močno doživetimi pokloni žrtvam vojne in komunistične revolucije, žrtvam množičnih pobojev in žrtvam prisilnega zdomstva, tako v Sloveniji ob jami pod Macesnovo gorico, kot po slovenskih domovih v Argentini in drugod po svetu. Na Slovenski Pristavi v Castelarju je za to poskrbela Tatjana Rožanec s pomočjo ekipe, sestavljene prav za ta poklon.

Sveto mašo je prvič daroval v našem domu duhovnik Pavel Erjavec. Vodili so jo in peli šolski otroci ob spremstvu učiteljic. Kaj lepšega, kot z njimi zapeti pod vodstvom Marjanke Ayerbe in ob strunah kitare v rokah Matjaža Rožanca.

Prof. Veronika Kremžar Rožanec, katere celotni govor posebej objavljamo, nam je osvežila spomin in nas poučila o dogodkih s podatki, ki so sad pripovedi preživelih prič. Resnica teh krutih časov je zaživela pred nami ob tekstu, s katerim je Albi Klarreich povezoval akademijo ob projekciji videoposnetkov, ki je bila v rokah Matjaža Rožanca. Literarna besedila Ivana Korošca in dr. Marka Kremžarja so podali Viki Selan, Matej Modic, Damijan Pavšer in otroci višjih razredov Prešernove osnovne šole: Fran Oblak, Maia Eiletz, Sofi Rottemberg, Mia Štrubelj, Valentina Klarreich in Ludmila Pisano.

Da si zagotovimo ohranjanje pravega spomina, sta pristavski predsednik Bine Magister ml. in Dani Čop odkrila spominsko ploščo, na kateri je zapisano:

» 1945 – 2025. Ob 80-letnici prisilnega odhoda naših prednikov iz rodne domovine, ko je ob koncu II. svetovne vojne Slovenija padla pod komunistično tiranijo, se Slovenci v Argentini s spoštovanjem in ponosom spominjamo žrtev komunistične revolucije, padlih v boju in vseh Slovencev, ki so bili primorani bežati, da bi rešili življenje in ostali zvesti Bogu in narodu. Buenos Aires – Argentina – Junij 2025«

Ti, on, ona, jaz... Nekdo se jih bo spomnil in nas opomnil, da smo tudi po njihovi zaslugi to, kar smo: Slovenci in njih potomci, ki upamo, da pride čim prej čas ustreznega pokopa in jim bomo lahko postavili svečko na grob.

Dragi mučenci in mučenke!
Vi za nas, mi za Vas! Tudi po osemdesetih letih! Počivajte prerojeni v božji in tudi človeški slavi!

Marija Snežna Batagelj Klemenčič

Govor prof. Veronike Kremžar Rožanec

Zbrali smo se danes, da se spomnimo na 12 tisoč izvensodno pomorjenih Domobrancev po končani drugi svetovni vojni. Spomnimo se tudi na civiliste, ki so bili takrat prav tako žrtve komunistične totalitarne vlade.

Ko se je pred 80 leti končala druga svetovna vojna, se je večina veselila, da je zavladal mir, da so se vojaki vrnili domov, ponovno so se srečale družine. Konec vojne je pa drugim prinesel še veliko gorja. V Jugoslaviji je bilo sicer konec okupacije, a ne nasilja: začela je komunistična diktatura. Veliko družin se je takrat ločilo, ko so mnogi šli v begunstvo. Na slovenskih tleh se je začelo strašno pobijanje. Zato mi ne praznujemo obletnice konca vojne, a se spominjamo žrtev komunističnega režima in obeležujemo obletnico begunstva.

Maja 1945 so komunisti dosegli svoj cilj: z revolucijo so prišli na oblast.

Revolucijo so sprožili, ko je bila Slovenija zasedena od treh okupatorjev. Takrat, ko so se najprej katoliški krogi in nato drugi demokratični Slovenci tajno organizirali za boj proti okupatorju, je Komunistična partija Slovenije pod krinko osvobodilnega boja začela revolucijo.

Narodnoosvobodilna borba je bila le izgovor. Dejstvo, da so ustanovili Osvobodilno fronto šele potem, ko je Nemčija prelomila pogodbo in napadla Sovjetsko zvezo je dokaz, da osvoboditev Slovenije pred okupatorji ni bil glavni cilj. Šli so v boj za oblast, da bi zrušili »stari družbeni red« in zgradili novo kolektivistično družbo, kjer ne bi bilo svobode ne prostora za Boga.

Zato so hoteli imeti monopol nad uporom in so prepovedali katerikoli boj izven Osvobodilne fronte. Niso priznali pravice upora že prej ustanovljenimi Slovenski, Sokolski in Narodni legiji. Osvobodilna fronta naj bi bila fronta, kjer bi sodelovali tudi liberalci in krščanski socialisti, v resnici pa je bila le orodje komunistične partije. Tako je povedal Albert Svetina, nekdanji partizan, in leta 1945 pomočnik načelnika OZNE:

»Kot partijski sekretar sem bil v okrožju, kjer sem skrbel in vodil odbore OF /.../. V okrožju ni bilo odbora OF, kjer Partija ne bi imela glavne besede, pa tudi drugače je vse odbore OF na vsak način vodila Partija. Ona jih je organizirala in jih vodila pod krinko OF. /.../. Koalicija v odborih OF je bila le na papirju. Razlik med Partijo in O.F. ni bilo.«

Komunisti so ignorirali navodila jugoslovanske vlade v begunstvu, ki je naročala naj se »/.../ ustavijo vsi napadi in vsa sabotažna dejanja posameznikov, da bi ostalo prihranjeno prelivanje krvi nedolžnega prebivalstva. Ni še bila ura za borbo, zato varujte kri našega naroda!« je bilo navodilo vlade v zdomstvu. Zaradi represalij, ki so sledile, so z akcijam proti okupatorju storili večjo škodo Slovincem kot zasedbenim silam.

Komunisti so tudi začeli z likvidacijami lastnih rojakov. Svetina je tudi povedal zakaj: »Vsak se je moral odločiti po načelu, ali si z nami ali proti nam. Kdor ni bil z nami, je bil proti nam in s tem obsojen na smrt. Do prvih pobojev med Slovenci je prihajalo prav zato, ker Partija ni nikomur pustila, da bi svoje mišljenje in svojo nacionalno pripadnost izražali zunaj Partije in zunaj njene diktature v OF.«

Tukaj imamo relikvije blaženega Lojzeta Grozdeta. Ko je bil star 20 let, na poti domov,

so ga partizani ustavili v Mirni. Mislili so, da je kurir in ga zato zasliševali, ga kruto mučili in nato ubili. To ni bila izjema. To je bil komunistični način ustrahovanja nasprotnikov, da se drugi ne bi upali nastopiti proti njim.

Ker jih okupator ni branil, kot je bil dolžan po mednarodnem pravu, so se Slovenci organizirali v Vaške straže. Leta 1943, ko ni bilo več vaških straž, pa v Domobrance. Danes tudi nekateri nekdanji partizani priznajo, da je bilo to samoobramba pred komunističnem nasiljem.

Ob koncu druge svetovne vojne so komunisti s pomočjo Sovjetske Zveze prevzeli oblast v Jugoslaviji. Domobranci in tisoče civilistov se je umaknilo čez mejo misleč, da bodo tam le nekaj tednov. Njihovo pričakovanje, da bodo dobili pomoč zaveznikov, se ni uresničilo. Domobrance v Vetrinju so Angleži izdali in vrnili v Jugoslavijo v gotovo smrt.

Komunisti so vedeli, da so bili domobranci nedolžni, zato jih niso sodili.

Že pred koncem vojne je Tito odločil da bodo, če pridejo na oblast, vse nasprotnike pobili. Tudi to je povedal Albert Svetina, da je »rekel Ivan Maček /.../: 'Tito je s pomočjo sovjetske misije odločil, da za politične nasprotnike ni milosti, da zanje ne bodo uporabljali sodišč, da zanje ne bo sodb, ampak da bodo samo likvidirani'.«

Tako so naredili po vojni z dvanajst tisoč vrnjenimi Domobranci in stotinami civilistov. Zanje je bilo samo mučenje in streljanje.

France Dejak, eden od rešenih iz Kočevja, je tako opisal zadnji del poti v smrt: »Tam so nas razvezali in ukazali, da se slečemo do nagega. Med slačenjem in vso pot do jame so nas partizani, ki so stali narazen nekaj metrov drug od drugega, pretepali in pretepali. Veliko fantov je že med potjo omagalo in obležalo; nekateri verjetno tudi že mrtvi, drugi pohabljeni; potem so jih kar zmetali v brezno, nekaj gotovo še živih.

Ko sem se slačil, so po meni mlatili. Imel sem na sebi samo še srajco in spodnje hlače in sem prvemu ušel, potem pa padal v roke drugemu in tretjemu, vse do jame. Pot je bila posuta z grobim na novo stolčenim kamenjem, služila pa je tudi kot kažipot, kam moramo. Tako sem pritekel do brezna. Tam me je partizan vprašal, od kod sem in iz katere enote, ter dejal, da ga moram gledati v oči. Kasneje sem ugotovil, da je bil namen tega ugotoviti, kdo ima kaj zlatih zob. Tistega, ki jih je imel, so potegnili na stran in mu jih izbili. Tudi v sami jami sem videl, da so vanjo padali fantje z razbitimi glavami in čeljustmi.«

Vedeli so, da izvršujejo zločin, zato so se tako trudili, da bi zakrili morišča.

V Kočevskem rogu so takoj začeli brisati sle-di za poboji. Milan Zajec, drugi od preživelih morije v Kočevju je opisal kako so po treh dneh pobijanja minirali kraj:

»Približno čez eno uro je bila zelo močna eksplozija, ogromne skale so zgrmele v jamo na umirajoče. Nihče izmed nas ni dobil nobene poškodbe, samo enemu je počil bobenček v ušesu zaradi močnega zračnega pritiska. Tema je bila takoj tako gosta, da niti odprtine nismo mogli videti, zaradi dima. Čez nekaj časa smo spet zapazili svetlobo in smo bili veseli, da nismo popolnoma zasuti. Kmalu zatem je bila druga, tretja, četrta in peta detonacija, vse hujše od prve. Skale so se valile v jamo, kar je povzročilo strašno votlo bobnenje. Ko so končali razstreljevanje, so nametali v jamo živega apna in plina, da nismo videli niti pol metra pred sabo.«

Zakrivanje sledi z miniranjem se je nadaljevalo v petdesetih letih in tudi kasneje. Po miniranju so med leti 1952 in 1960 okoli brezna zasadili smreke.

Kljub vsemu prizadevanju, pa se je zvedelo za pomore. Mi smo lahko slišali ali brali pričevanja nekaterih, ki so ušli iz koncentracijskih taborišč, ali so se čudežno rešili iz jam.

V Sloveniji se o tem ni smelo govoriti. Danes, po 80 letih pomorov in po 34 letih svobodne Slovenije, pa so odkrili na njenem ozemlju okrog 800 vojnih morišč, ki pričajo o zločinu. Tudi laži se odkrivajo. Že omenjeni Albert Svetina je izjavil: »Na žalost sem moral po poznejših ugotovitvah in dogodkih priznati, kakšna laž je bila /Narodnoosvobodilna borba/ in s kakšno prevaro je partijsko vodstvo vodilo slovenski narod. Proti sebi je ustvarjalo reakcijo, ki so jo obsojali, da je sovražna in da je proti narodu. A ni bila sovražna narodu, ampak diktaturi, ki jo je izvajal vrh Partije.« Kljub temu pa slovenska država še ni obsodila teh zločinov.

Včasih nas vprašajo, zakaj bi se po 80 letih še vedno spominjali teh dogodkov. Nekateri nam pravijo naj pozabimo na preteklost, naj o tem ne govorimo, zato da bo mir, naj gledamo v prihodnost, ne pa nazaj. A kako naj ima dobre sadove družba, ki se gradi na temeljih laži, prevare ter prikritega in ne obsojenega zločina?

Naša Pristavska skupnost je nastala iz begunstva zaradi komunistične diktature. Med nami imamo vsi žrtve revolucije. Veliko naših sorodnikov so pobili, drugi so bili zaprti, nekaterim so ukradli premoženje, vse so primorali zapustiti domovino, da so ohranili svobodo, vero in življenje.

Ne poznam nikogar med svojci žrtev, da ne bi odpustil, da bi sovražil hudodelce. Smo odpustili. Ne iščemo maščevanja, a ne pozabimo. Ne smemo in ne bomo pozabili. Dokler se ne obsodi zločina, dokler se širi laž, smo dolžni govoriti resnico o revoluciji, o medvojnih in povojnih dogodkih v Sloveniji. Naj nam blaženi Alojzij Grozde pomaga pri tem poslanstvu.

MESEC SPOMINA

SPOMINSKA PROSLAVA
v Slovenski vasi

V nedeljo, 8. junija, smo se v Slovenski vasi poklonili vsem žrtvam vojne in komunistične revolucije na Slovenskem ob 80-letnici največje slovenske tragedije. Že pri sveti maši v cerkvi Marije Kraljice, ki jo je daroval župnik g. Toni Burja CM, smo Bogu priporočili njihove duše, še bolj pa jih prosili za njihovo prepotrebno podporo v naših naporih pri uresničevanju svetlih vrednot, ki so jim bile vodilo v življenju in poslednjem mučeniškem darovanju.

Po poklonu pred spomenikom ob vходу v Hladnikov dom je sledila proslava s

prizorom »ROMAR«. Ta stvaritev Martina Sušnika je bila prvič izvedena pred deseti-mi leti, sedaj jo je pa obnovljeno dramati-ziral Dani Grbec in jo prepričljivo postavil na oder z učinkovitim sodelovanjem Mile-ne Burja in Jeremiasa Žitnika. Sledila je še video projekcija »GOZD« s pesniškim tek-stom Franceta Papeža, zaključili pa smo s skupnim petjem »MOJA DOMOVINA« in se duhovno povezali z mučenci, katerim obljublamo trajen spoštljiv spomin.

D.S.V.

OČETOVSKI DAN | Mladina Našega doma

Vsak dan imamo možnost, da se očku zah-valimo za neutrudno požrtvovalnost in ne-skončno ljubezen, vendar obstaja en dan v letu, ko se prav posebno spomnimo na vse to. Zato smo se v nedeljo, 15. junija, zbrali v Na-šem domu pri praznovanju očetovskega dne-va. To je navada, ki jo že dolgo let ohranjamo: mladi za to priložnost radi pripravimo sveto mašo, zajtrk in tudi zabavni kulturni program. Naši atki so deležni tega in še! Najprej smo se zbrali pri mladinski sveti maši v stolnici. Ob koncu daritve smo se približali k oltarju Marije Pomagaj in vsi skupaj izrekli molitev za očeta:

“Jezus, kakor mami, dolgujem svoje življenje tudi očetu. Pozabljam na skrbi, ki jih ima za-radi mene. Pomagaj mi, da bom bolje spoz-nal, kaj dolgujem očetu. Daj, da bom pozoren, iskren in hvaležen otrok. Blagoslovi mojega očeta. Amen.
Sveti Jožef, prosí za nas.”

Nato smo šli v dvorano Našega doma, kjer so nas že čakale pogrnjene mize. Prisluhnili smo Sari Modic in Jani Urbančič, ki sta v ime-nu Mladcev in mladenk ter Mladine pozdra-vili vse navzoče, še posebno pa naše atke in stare atke. Otroci Balantičeve šole so tudi s petjem in plesom proslavili atke in razveselili

to praznično jutro. Sledila je smešna predstava v izvedbi mla-dine. Kaj se bi zgodilo, če zamenjamo telo z atijem? Ivan in Tanja, oče in hči, sta doživela to čudno izkušnjo in tako lahko pogledala živ-ljenje iz druge strani. Zanimivo je bilo videti, kaj se z očkom dogaja v šoli in kako hči rešuje probleme v pisarni. Potom tega prizora smo opazili, da lahko vedno nekaj od drugega pri-dobimo in se naučimo. Po programu smo s pomočjo naših mamic postregli zajtrk, medtem ko so Mladci in mla-denke žrebali nagrade za atke. Lepo smo se imeli in upamo, da smo očkom lahko dokazali kako jih imamo radi. Hvaležni smo jim za spremstvo, zgled in za vso ljube-zen, ki nam jo dan za dnem nudijo!

Mladina Našega doma

OkrOgle OBLETNICE | Čitanka “Slovenski svet” (1 9 7 5)

Pred 50 leti je Zedinjena Slovenija - krovna organizacija slovenske politične emigracije v Argentini - izdala in založila čitanko za 5. in 6. razred slovenskih šol v zdomstvu. Na 250 straneh so zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, čitanka pa opisuje tudi najvaž-nejše dogodke slovenske zgodovine in pred-stavlja lepote slovenske zemlje. Čitanko so uredili učitelji slovenskih osnovnih šol Mar-jana Batagelj, Katica Kovač, Mija Markež in Boris Pavšer ter tedanji ravnatelj srednješol-skega tečaja Pavle Rant.

Na notranjem delu platnice je zapisano:

SLOVENSKI SVET

Čitanka za 5. in 6. razred slovenskih ljudskih šol v zdomstvu je izšel v Buenos Airesu ob tridesetletnici odhoda demokratično usmerjenih Sloven-cev iz rodne očetnjave in ob tridesetletnici pokola slovenske domobranske vojske, hoče biti javna izpoved zvestobe slovenski stvari in utrjevanje vere vanjo v rodu, čigar krvne verige mladina, rojena v zdomstvu, ne sme pretrgati. Lepota in naravna bogastva Slovenije so samo darilo božjih rok narodu, ki ve, da umreti ne sme, vendar ve, da je vreden največjega na svetu: svobode in z njo enakopravnosti med vsemi narodi. Z vero v lepšo bodočnost očetnjave pod Triglavom se “Slovenski svet” spominja vseh, ki so iz idealne ljubezni do naroda dali svoja življenja v oploditev nove brsteče pomladi, ki ji ji gremo nasproti.

Sledijo uvodne besede Miloša Stareta, teda-njega predsednika Narodnega odbora za Slove-nijo, msgr. Antona Oreharja, tedanjega delega-ta za slovensko dušno pastirstvo v Argentini in Boža Starihe, predsednika Zedinjene Slovenije. Miloš Stare je napisal: “Slovenski otroci v

svobodnem svetu: Vaši starši in vzgojitelji vam poklanjajo dra-goceno darilo: slovensko šolsko knjigo. Knji-go, s katero vam hočejo v veliki ljubezni do vas približati Slovenijo, ki so jo z bolečino v srcu zapustili in šli v svobodo. Danes še ne doumete in se še ne zavedate, kako velika dobrina je svoboda; tudi vi ste je deležni in jo uživate v vsej polnosti. Ne poza-bite, da je svoboda, ki vam omogoča nemo-teno vzgojo, rast in napredek, sad trpljenja in boleče odpovedi vaših staršev. S tem, da so se oni rešili uničujočega, mrzlega nasilja brezbožnega komunizma, je tudi vam dana sreča, da v toplini svobode začenjate pot svoje življenjske rasti.

Otroci v Sloveniji niso deležni take sreče kot vi. Njihovi starši jim ne smejo brez nevarnosti in groženj nasilja polagati v mlada srca zlatih zrn krščanskega nauka. Vzgojitelji v šoli jim ne smejo podajati v pomoč roke, da bi jih v spoznavanju resnice pripravljali za težko pot življenja. Tudi vaši bratci in sestre v lepi Ko-roški, kjer so vaši predniki svobodno ustoliče-vali pred stoletji slovenske kneze, ne smejo ne svobodno govoriti, ne peti, ne moliti v ma-terinem slovenskem jeziku. Prav take usode so deležni v domovini Ivana Trinka, pesnika beneške Slovenije, in velike težave imajo na Goriškem in Tržaškem.

Ne pozabite nikdar v življenju na te bratce in sestre, ki niso deležni svobode in zave-dajte se, da ste vi in oni, vsi člani ene sloven-ske narodne družine. Oni vas čakajo, da jim boste nudili vi, ki živite v svobodi, bratovsko pomoč v nesrečah in težavah.

Ob branju te knjige boste začutili lepoto slovenske zemlje. Spoznavali boste juna-ško zgodovino slovenskega naroda; ta je ob ohranjanju slovenskih izročil in dviganju slovenske kulture bojeval trd boj proti mo-gočnim sovražnikom, ko je branil svoj obstoj.

Sledite naukom svojih staršev in poslušajte vzgojitelje slovenskih šol. Hočejo vam dobro, samo dobro, ko si prizadevajo, da bi vi otroci slovenskih staršev, rojeni v svetu, trajno oh-ranili zavest, da ste slovenskega rodu. V tej zavesti boste našli naraven odnos do vaše

domovine - Argentine, Severne Amerike, ali katerekoli države, kjer ste bili rojeni. Zavest, da ste slovenskega rodu ter ljubezen in spo-štovanje do vaše rodne domovine bosta iz-oblikovala skladnost vašega značaja in vaše osebnosti. Le tako boste šli s trdnim korakom svojo življenjsko pot. Slovenija vam bo hvaležna, da ste ji ostali zvesti, domovina, v kateri živite, pa bo spoš-tovala vas in po vas slovenski narod in vam bo odprla pot, da se v življenju uveljavite, ko bos-te delali in ustvarjali za njen in svoj blagor.”

Msgr. Anton Orehar je otrokom podal to mi-sel: “Dragi otroci! To knjigo berite s svetim spoštovanjem vernega in dobrega srca!” Obi-skovali boste lepe kraje, ki so rojstna mesta vaših staršev. Mislili boste na dogodke, v kate-rih so živeli naši predniki in trpeli vaši očetje in matere, da so dozoreli kot školjke v družine, iz katerih ste se kot biseri v bolečini rodili vi.

Ustavili se boste pri bratih izseljencih po svetu, jih vključili v našo slovensko zdomsko družino v svetu.”

Božo Stariha je napisal: “Slovenski svet” je druga šolska knjiga, ki jo je izdala Zedinje-na Slovenija. Z veseljem ugotavljamo, da je pri izdaji te knjige sodelovala vsa slovenska skupnost: tako šolski otroci, starši in vsi, ki jim je pri srcu slovensko življenje v zdomstvu.

Naše slovenske šole so nam najdražje, kar imamo. Brez njih si ne moremo predstavljati slovenske bodočnosti, zato slovenska organi-zirana skupnost z ljubeznijo, upom pa tudi s strahom spremlja njihovo rast.

Ob tej drugi šolski knjigi čutim dolžnost, da se zahvalim vsem, ki so pri njeni izdaji na kakršen koli način sodelovali. Nikakor pa ne moremo iti preko imen kot so g. Boris Pavšer, gospa Ma-rijana Batagelj, gdč. Katica Kovač in gdč. Mija Markež ter g. Pavle Rant, ki so uresničili sen slovenske učne knjige. Ti so žrtvovali svoj prosti čas za zbiranje gradiva, urejanje in pisanje knji-ge in so z živim slovenskim idealizmom izročili ta sad svojega truda, ki je “Slovenski svet”.

Na zadnji platnici so uredniki čitanke otrokom pustili to misel:

UČENEC ! Knjiga je tvoja. Uči se, hrani jo in obdrži jo čimbolj lepo. Iz nje se bo učil tvoj sin ali tvoja hči pa verjetno tudi vnuki, a samo tedaj, če boš ti hotel. Ljubezen do staršev te bo nagnila, da bo tvoje hotenje nekoč odločna volja.

“Slovenski svet” je natiskala tiskarna Talleres gráficos Vilko SRL.

Skrb za šolstvo slovenskih otrok je od vsega začetka ena najvažnejših poslanstev in odgo-vornosti društva Zedinjena Slovenija. Že leta 1951 je Svobodna Slovenija izdala čitanko “Naša beseda”, leta 1968 so v 1000 izvodih natisnili štiri zvezke za lepopisje in berila za prvi in drugi razred ter izdali čitanko “Zdom-ski živ-žav” za učence 3. in 4. razreda sloven-skih šol. S čitanko “Slovenski svet” za otroke 5. in 6. razreda se je tako dopolnilo učno gra-divo, ki se uporablja še dandanes.

Da je danes - po 80 letih zdomstva - sloven-ska skupnost v Argentini še živa imajo najve-čjo zaslugo sobotne slovenske šole. Brez njih bi se danes po domovih slovenska beseda le redko slišala. Gotovo je potrebno posodobiti program in sistem učenja, a če želimo oh-raniti slovenski jezik v zdomstvu, moramo ohraniti slovenske šole. In z vsemi močmi podpirati učiteljice in učitelje, ki soboto za soboto žrtvujejo svoj čas za naše otroke in za ohranjanje slovenskega jezika in kulture.

Pripravil: **Jože Jan**
Viri: Slovenski svet, Duhovno življenje, Svo-bodna Slovenija, Andrej Rot - Slovenski tisk v Argentini po drugi svetovni vojni

Objavljeno v Svobodni Sloveniji *pred 40 leti*

40 - LETNICA

Svobodna Slovenija, Leto ? - Številka ? (datum)

Pisatelj Karel Mauser je v Spittalu v prvih letih našega begunstva takole opisal svoja doživetja:

„Zaklenil sem vrata, zagrnil okna, da bi kdo ne videl moje žalosti. Odprl sem zemljevid sveta. In sedaj gledam, kje so moji bratje in sestre. Mirno je med barakami našega taborišča. Transporti požirajo ljudi. Zdi se mi, da naši gazijo ocean... Na tisoč kosov je raztrgana domovina. V Ameriki je je kos, v Braziliji utriplje, v Avstraliji živi, po Argentini diha, vsepovsod raste in poganja.“

Slovenski politični emigranti po svetu se letos spominjamo 40- letnice našega ideološkega izseljenstva. Vsak narod na svetu komemorira vesele in žalostne praznike — pomembne obletnice v narodovem življenju. Žal je našo politično polpreteklost pretresla vrsta tragičnih dogodkov, ki je vtisnila slovenskemu narodu poseben pečat tako v matični domovini kot izven nje. Ta važna obletnica naše diaspore predstavlja žalostne spomine vendar je tudi hkrati praznik zvestobe in upanja.

Trpljenje slovenskega naroda med drugo svetovno vojno, ki sta ga povzročila po eni strani okupator, po drugi pa brezbožni komunizem ter genocid, ki ga je izvršila komunistična partija po končani vojni, sta povzročila v narodovem življenju rano. Ta se ne bo zacelila, dokler se ne bodo uveljavili v slovenski narodnopolitični skupnosti demokratični principi.

Kleni značaj slovenskega begunca se ni strl ali klonil kljub slepoti zahodnega sveta, kljub zlobi marksistične politike. Slovenski mučenci-domobranci, ki so padli v obrambi krščanskih idealov in narodnih vrednot, so nam ostali v vzpodbuden zgled, da vztrajajmo na isti poti.

40-letnica naše politične emigracije je praznik zvestobe idealom, ki jih vrednotita krščanska kultura in demokratični svet. Vztrajna zvestoba verskim in narodnim izročilom je živa ne samo v srcih tistih, ki so doživeli od blizu strahote medrevolucijskega obdobja temveč tudi v srcih tistih, ki so se rodili v italijanskih in avstrijskih

taboriščih ali pa celo na tujih tleh.

Letošnja obletnica je praznik upanja na svobodo slovenskega naroda, tistega upanja, ki je navduševal slovenske domobrance in je prešinjal in dajal moč slovenskim političnim beguncem, da so brez presledka nadaljevali z verskim, kulturnim in političnim življenjem v taboriščih in v zdomstvu. Bogati razcvet slovenskih organizacij in ustanov v novem nepoznanem svetu so dogodki, ki bodo zapisani v analih slovenske zgodovine, da bo podoba naše-ga naroda popolna in sama sebi zvesta.

Zvestoba in upanje sta med sabo povezana. Zvestoba slovenskim narodnim vrednotam zahteva v današnjem času materializma in masifikacije junaško mero ljubezni do Boga in do bližnjega. Zvestoba slovenskemu narodu nam narekuje, da smo politično-ideološko opredeljeni, brez strahu sredi kaosa, ki vlada v današnjem svetu na miselnem področju. Zvestoba krščanstvu in slovenstvu zahteva od slovenskih beguncev razkropljenih po svetu, da imamo jasno stališče do življenjskih vprašanj v osebнем in družbenem življenju.

Ob 40-letnici slovenskega ideološkega izseljenstva se nove slovenske generacije, rojene v zdomstvu v svobodi, zahvaljujejo staršem, da so v upanju na svobodno bodočnost slovenskega naroda, prevzeli nase težko in zahtevno poslanstvo političnega begunca. Slovenska zdomska mladina spremlja življenje Slovencev v očetnjavi: njih upe, uspehe, poraze in zahteve; istočasno se pa zaveda, da ima v svobodnem svetu edinstvene možnosti pričevanja resnice, zgodovinske preteklosti slovenskega naroda ter iskanja demokratičnih perspektiv za bodočnost družbeno-političnih struktur.

40-letnica našega zdomstva: spomin naših junakov in praznik upanja. Z radostjo ponovimo v naših srcih Mauserjeve preroške besede: „Joj, pa pravijo, da smo tako majhni! Vso zgodovino so nas pobijali, pa še živimo. Za mrtve so nas imeli, pa smo vriskali, pokopali so nas, pa smo vstali — in danes po vseh kontinentih žubori slovenska beseda. Za veselje je ta moj pozdrav, ne za žalost. Pozdravljam vas, bratje in sestre, kjerkoli ste! Vaša ljubezen je zemeljski ekvator.“

Katica Cukjati

DR. EVA TURK | *Maribor, Oslo, Dunaj ter po svetu*

Dr. Eva Turk, Slovenka, ki je živila v Oslu, daleč na severu, sedaj na Dunaju ... a najdeš jo mar-sikje, v Buenos Airesu, Ljubljani, Mariboru, na zaslonu Euronews-a. Spoznala sva se v Argentini, po naključju srečala v Ljubljani. Tretjič je že tokrat v Argentini. Z vami bi rad delil njeno zgodbo, izkušnje, delo ...

→ **Eva, kako in kdaj si se odločila za Norveško?**

Moja pot do Norveške je za razliko od večine ljudi, ki pridejo sem zaradi ljubezni, povsem profesionalna. Že pred tem sem veliko potovala in po končani maturi na II. gimnaziji v Mariboru sem se odločila za študij na Dunaju. To me je zaznamovalo, mi odprlo oči v svet in željo po spoznavanju novih kultur in možnosti. Po študiju sem se odpravila v Barcelono, kjer sem opravila pripravništvo v Svetovni zdravstveni organizaciji, doktorat sem delala v Ouluju na Finskem. Moja izobrazba je dokaj specifična, specializirala sem se za management v zdravstvu in tako sem v Barceloni delala na projektu s Slovenijo. Takrat sem pomislila, da v Sloveniji ni veliko ljudi z mojo izobrazbo in se odločila za vrnitev domov. Ostala sem pet let in sodelovala v številnih evropskih projektih. Potem sem dobila štipendijo za izmenjavo z Norveško in za pol leta odšla v Oslo. Vsaj tak je bil načrt. Vendar sem se zaljubila v to državo in način delovanja. Družba je zelo transparentna, vsi se kličejo po imenu, hierarhija je skoraj linearna, delo pa učinkovito. Najbolj všeč pa mi je to, da Norvežani zelo cenijo ravnovesje dela in zasebnega življenja. Čeprav so znani po tem, da so hladni, to ni čisto res. Res je, da potrebuješ več časa, da se z nekom zbližaš, ko pa ti uspe, je to globoko prijateljstvo. Izrek pravi, da so Norvežani kot termovka: težko jo je odpreti, vendar ko jo odpreš, je notranjost topla. In takšna je moja izkušnja. Zato se je mojega načrtovanega pol leta spremenilo v dvanaest let.

→ **Zakaj in kdaj pa potem Dunaj?**

Oslo je daleč od družine. Zadnja leta sem razmišljala, da bi rada več časa preživela s starši. Tako da sem se 2023 preselila na Dunaj. Dunaj zato, ker sem mesto poznala, imam prijatelje s študija in poleg tega je bil Dunaj že 10 let zaporedoma mesto z najvišjo kakovostjo življenja. Ponudili so mi službo na Univerzi za aplikativne

znanosti v St. Pöltnu, kjer se predvsem ukvarjamo s področjem digitalnega zdravja, ki je bil moj glavni interes zadnjih nekaj let. Tako da je tudi ta preselitev povezana s službo. Moj partner živi v New Yorku in z njim se srečujeva na različnih destinacijah po svetu, večinokrat pa on pride v Evropo.

→ **A še iz Osla si prišla v Argentino?**

Res je, da sem za eno leto odšla iz Osla, ko sem se odločila potovati. Tako sem prišla v Buenos Aires, kjer sva se spoznala in kjer sem tudi našla svoje izgubljene sorodnike družine Turk. Tam sem kot prostovoljka delala v Hospital de Clínicas José de San Martín. Sicer sem še vedno čisto prava Štajerka in tudi ti, Rok, si se v Buenos Airesu naposlušal moje štajerščine.

→ **Kako je bilo z jezikom?**

Na Norveškem človek ni primoran govoriti norveško, zato je kar nekaj časa trajalo preden sem spregovorila. Prvih pet let norveščine sploh nisem potrebovala, ker je podjetje, v katerem sem bila zaposlena, zelo mednarodno in delovni jezik je angleščina. Prav tako je večina mojih prijateljev z vsega sveta, od Argentine, Kolumbije, Mehike do Indonezije in Indije. Tako da je tudi v prostem času angleščina ali španščina glavni jezik komunikacije. Prav tako večina Norvežanov izredno rada govori angleško in kadarkoli slišijo, da se nekdo muči z norveščino, preklopijo na angleščino. To je, seveda, lažje za nas, ampak podaljša čas, da začnemo govoriti njihov jezik. Za primerjavo, v Buenos Airesu sem takoj morala začeti govoriti španski jezik, ki ga nisem govorila več kot deset let in v roku enega meseca sem (seveda s predznanjem) lahko popolnoma normalno klepetala s kolegi.

→ **In v Avstriji pa verjetno obvladaš nemščino.**

Ja, glede na to, da sem študirala na Dunaju, je moja nemščina zelo dobra. Malo sem se morala navaditi na začetku po tolikih letih, vendar ni bilo problema. Sicer imam še vedno štajerski naglas, ampak to je pač del identitete. Je pa res, da je tudi v našem centru na univerzi glavni jezik angleščina, ker imamo veliko mednarodnih kolegov in smo vključeni v veliko mednarodnih projektov.

→ **Kateri je tvoj poklic, študij?**

Moja osnovna izobrazba je ekonomija, nato

sem naredila MBA iz zdravstvenega managementa in doktorat znanosti iz zdravstvenih ved. Delam kot raziskovalka zdravstvenih sistemov in vodim raziskovalno skupino na Univerzi za aplikativne znanosti St. Pölten. Z manjšimi skupnostmi v Avstriji razvijamo nove digitalne aplikacije in pomembno nam je, da vedno vključujemo perspektivo uporabnika.

Zaposlena sem tudi v kabinetu ministra za zdravje, kjer vodim področje sistemskega vpleljanja vrednotenja zdravstvenih tehnologij.

Tako Slovenija kot Avstrija sta članici pomembnega evropskega projekta IMPROVE, kjer razvijamo platformo za na vrednosti temelječe zdravstvo. Cilj projekta IMPROVE je povečati učinkovitost digitalnega zdravstvenega varstva in postaviti v središče zdravstvene podatke, ki jih ustvarijo pacienti. (Na kratko o tem na zdravstvenem portalu: [Krvni raki: »Odnosa, ki zdravi, ne dobimo na recept«](#)).

→ **S čim se ukvarjaš, da te opazijo na medmrežju kar na toliko krajih po svetu?**

Zdravje in zdravstvo sta vedno aktualna tema. Sama se zadnja leta največ ukvarjam z digitalnim zdravjem in kako lahko le-to pripomore k izboljšanju zdravstvenih sistemov. Prejšnja leta so bila krepko zaznamovana s pandemijo COVID-19. Zadnja leta smo pandemijo že skoraj pozabili, ampak še vedno moramo biti previdni. Pravtako so drugi projekti finančno dobro podprti s strani EU in potem se tudi socialni mediji pridružijo. Tudi moje druge dejavnosti so povezane s potovanji in pripomorejo k prepoznavnosti. Na primer sovedenje delovne skupine za digitalno zdravje in podatke pri Iniciativi za strateška partnerstva Svetovne zdravstvene organizacije. Aktivna sem tudi pri “Women in Global Health” v Avstriji, kjer organiziramo mentorski program, dogodke in srečanja za spodbujanje ženskega zdravja. To je tudi eden od trajnostnih ciljev Združenih narodov (SDG5) in sama sem velika zagovornica enakopravnosti spolov.

→ **Seveda obiščeš domovino, saj sva se tudi tam srečala. Je to pogosto?**

Zadnje leto dni sem vsak teden v Sloveniji, predvsem zaradi dela na MZ. Je pa čudovito, da sta moja starša v Mariboru, tako da vsakič prespim doma pri niji in potem nadaljujem pot v Ljubljano.

→ **Tokrat si v Argentino prišla na neki kongres.**

Health Technology Assessment International, kjer sem v upravnem odboru, vsako leto organizira letno globalno srečanje in letos smo se našli v Buenos Airesu. Kongres je privabil 800 delegatov s celega sveta, vsi se na ta ali drugačen način ukvarjamo z vrednotenjem zdravstvenih tehnologij. Letošnja konferenca je imela temo: **NextGen Evidence: Diversifying and Advancing HTA to Meet Global Demands**. Predvsem nam je bilo pomembno, da pride veliko delegatov iz Latinske Amerike. Namen rotiranja letnega srečanja je, da ponudimo možnost udeležbe kolegom, ki se sicer zaradi dragih potovanj ne bi mogli udeležiti takšnih srečanj, če bi bili npr. samo v Evropi. Naslednje leto se najdemo v Istanbulu.

→ **Tretjič v Argentini ... kaj si tu spoznala? Tudi kaj tukajšnjih Slovencev?**

Tokrat sem se našla samo s tabo, Rok. Konferenca je bila zelo intenzivna in čas mi ni dopustil, da bi ostala kak teden dlje. Tako da je bila zelo dolga pot za en teden. Ampak sem vesela, da sva se vsaj midva srečala in obudila spomine na moje takratno bivanje v Buenos Airesu.

→ **Načrte imaš seveda vedno. Kakšen izziv, podvig načrtuješ trenutno?**

Ja, res je. Kar nekaj podvigov. Odkar sem ustanovila fundacijo SanAstra, kjer se ukvarjamo z dvigovanjem zdravstvene in digitalne zdravstvene pismenosti posameznikov, smo imeli nekaj manjših projektov. Trenutno sodelujemo v mednarodnem raziskovalnem in interdisciplinarnem projektu **EDU FIT**, katerega cilj je povečati zavedanje o pomenu razvijanja zdravih navad v načinu življenja ter ustvariti trajnostne metode in prakse za preprečevanje debelosti pri mladih odraslih. Zadnje čase me vedno bolj zanima zdravstvena diplomacija in letos sem zaključila tečaj na Karolinska Institutu na Švedskem.

→ **Hvala lepa, Eva!**

Več o Evi: [tukaj](#)

Rok Fink

Lektorirala: Tjaša Lorbek

KOLEDAR

20. julija

Mladinski dan v Slomškovem domu

3. avgusta

57. Mladinski dan v San Martinu

10. avgusta

57. Mladinski dan v Carapachay-u

17. avgusta

Romanje v Lourdes

23. avgusta ob 20:00

56. Pevsko Glasbeni Večer

OSEBNE NOVICE

ROJSTVO

V četrtek 29. maja se je rodil prvorojenček **Franko Kenda**. Starša Luciana Bugar in Luka Kenda sta Bogu hvaležna za dar življenja.

20. julija

55. MLADINSKI DAN

v Slomškovem Domu

8.30 uri - Začetek tekmovanj

10.45 uri - Dviganje zastav

11.00 uri - Sv. Maša

13.00 uri - Kosilo

18.30 uri - Kulturni Program

57. MLADINSKI DAN

KAKŠNA JE

NAŠA ZGODBA

3. AVGUSTA 2025

REPUBLIKA SLOVENIJA

URAD VLADE RS ZA SLOvence V

ZAMEJSTVU IN PO SVETU

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

RAMON CARRILLO 2362 - San Martin

56.

Pevsko

Glasbeni

Večer

23. Avgusta ob 20. uri

REPUBLIKA SLOVENIJA

URAD VLADE RS ZA SLOvence

V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

REPUBLIKA SLOVENIJA

URAD VLADE ZA SLOvence V

ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

SL*AR

CÁMARA DE COMERCIO

ESLOVENO ARGENTINA

BAJDA s.r.l.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Ustanovitelj Miloš Stare

Lastnik društvo Zedinjena Slovenija

Predsednik Jure Komar

Urednika:

Mariana Poznič, Jože Jan

Oblikovanje:

Leila Erjavec, Sofi Komar

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LI BRE

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina

email svobodna.ba@gmail.com

www.svobodnaslovenija.com.ar

Podpisani članki lahko ne izražajo mnenja in uredniške usmeritve Svobodne Slovenije.